సిరివెన్నెల తరంగాలు

సిరివెన్నెల సీతారామశాస్త్రి

దాదాపు 12 సంవత్సరాల క్రిందట విడుదలైన సిరివెన్నెల సీతారామ శాస్త్రి గారి 'సిరివెన్నెల తరంగాలు' పుస్తకం మార్కెట్లో లభ్యం కానందున, అశేష అభిమానుల కోరిక మీద ఆ పుస్తకాన్ని సీరియల్ గా ప్రచురించడం జరుగుతోంది. ఇందుకు ప్రత్యేక అనుమతి నిచ్చిన 'కౌముది'కి ఆత్మీయ మిత్రులు సిరివెన్నెల సీతారామశాస్త్రిగారికి కృతజ్ఞతలు తెలియచేస్తున్నాం.

(క్రిందటి సంచికనుంచి కొనసాగింపు)

3

పల్లవి:

అ: పాటల్లో పాడలేనిదీ- నోటి మాటల్లో చెప్పలేనిదీ
నీ గుండెల్లో నిండి వున్నదీ- ఈ బండల్లో పలుకుతున్నది
ఈ ఆర్టు చూసి హార్టుబీటు రూటు మార్చి కొట్టుకుంటూ
అహో ఓహో అంటున్నది- అది అహో ఓహో అంటున్నది

**** *****

అతడు: ఈ ఇలలోన శిలపైన కొలువైన వాణి

వరవీణా మృదుపాణి వనరుహలోచను రాణి

ఆమె : నల్లనయ్యా పిల్లనగ్రోవినూద- వెల్లువై ఎద పొంగిపోదా

పాటవింటూ లోకమంతా- రాతిబొమ్మై నిలిచిపోదా

★★★★ ★★★★★

అతడు: అందమైన సుందరాంగులూ

ఎందరికో నెలవైన రాణివాసము

ఈ కోటలోన దాగివున్నది

నాటి ప్రేమగాధలెన్నో కన్నది

హిస్టరీల మిస్టులోని మిస్టరీని చాటి చెప్పి

అహో ఓహో అంటున్నది- అది అహో ఓహో అంటున్నది

★★★★ ★★★★★

ఆమె: రాసలీలా-రాగహేలా - రసమయమై సాగువేళా

తరుణుల తనువులు వెన్నెల తరగలుగా ఊగువేళా

నురుగల పరుగులుగా సాగే యమునా నది ఆగువేళ

నింగీనేలా - వాగువంకా చిత్రంగా చిత్తరువయె

(సిరివెన్నెల చిత్రానికి కె.వి.. మహదేవన్ సంగీత సారథ్యంలో సుశీలా, ప్రకాశరావు పాడినది)

పల్లవి : ప్రకృతి కాంతకు ఎన్నెన్ని హొయలో

పదము కదిపితే ఎన్నెన్ని లయలో

ఎన్నెన్ని హొయలో - ఎన్నెన్ని లయలో

అతడు : సిరివెన్నెల నిండిన ఎదపై

సిరిమువ్వల సవ్వడి నీవై

నర్తించగ రావేలా- నినునే

కీర్తించేవేళ

అలల పెదవులతో- శిలల చెక్కిలిపై

కడలి ముద్దిడువేళ

పుడమి హృదయంలో

ఉప్పొంగి సాగింది అనురాగము

ఉప్పెనగ దూకింది ఈ రాగము

||ప్రకృతి||

కొండల బండల దారులలో

తిరిగేటి సెలయేటి గుండెలలో

రా రా రా రమ్మని పిలిచిన

కోన పిలుపు వినిపించగనే

ఓ కొత్త వలపు వికసించగనే

ఎన్నెన్ని హొయలో ఎన్నెన్ని లయలో ||ప్రకృతి||

(సిరివెన్నెల చిత్రానికి కె.వి. మహదేవన్ సంగీత సారథ్యంలో బాలు పాడినది)

పల్లవి:

ఆమె : చందమామ రావె జాబిల్లి రావె
కొండెక్కి రావె గోగుపూలు తేవె

★★★★ ★★★★

చలువ చందనములు పూయ చందమామ రావె
జాజిపూల తావినీయ జాబిల్లి రావె

అతడు: కలువ చెలువ కలలు విరియ కొండనెక్కి రావె
గగనపు విరితోటలోని గోగుపూలు తేవే

||చందమామ||

ఆమె : నందనందనుని వంశీ నాదము విన్నావట
సుందర బృందావన నందనమును కన్నావట
రాసలీలనాటి ఊసు తెలియజేయ రావే
నాటి స్మృతుల వెన్నెలనిటు నేడు విరియనీవే ||చందమామ||

ఆమె : మునిజన మానస మోహిని యోగిని బృందావనం
మురళీ రవళికి ఆడిన నాగిని బృందావనం

అతడు: రాధా మాధవ గాధల రంజిలు బృందావనం
గోపాలుని మృదు పద మంజీరము బృందావనం
బృందావనం బృందావనం ||చందమామ||

(సిరివెన్నెల చిత్రానికి కె.వి. మహదేవన్ సంగీత సారథ్యంలో బాలు,సుశీలా, బి.వసంత పాడినది)

చినుకు చినుకు చినుకు చినుకు

తొలి తొలి తొలకరి చిలికిన చినుకు

పిలుపు పిలుపు పిలుపు పిలుపు

పుడమికి పులకలు మొలకల పిలుపు

ఆషాఢ మాసాన ఆ నీలి గగనాన

మేఘాల రాగాల ఆలాపన

★★★★★★★

పొలిమేరలు దాటిపోతున్నా ఓ గువ్వల చెన్నా

పొరుగూరికి చేరిపోతున్న ఓ గువ్వల చెన్నా

కత మారే రోజులు కోరేను ఓ గువ్వల చెన్నా

కల తీరే దారులు వెతికేను ఓ గువ్వల చెన్నా

గుళ్ళో నిను చూడలేకున్నా ఓ గువ్వల చెన్నా

గుండెల్లో దాచుకొన్నాలే ఓ గువ్వల చెన్నా

ఏ సీమల తిరుగాడినా ఓ గువ్వల చెన్నా

నీ దీవనలందించాలన్నా ఓ గువ్వల చెన్నా

****

(సిరివెన్నెల చిత్రానికి కె.వి. మహదేవన్ సంగీత సారథ్యంలో బాలు పాడినది)

పల్లవి : మెరిసే తారలదేరూపం విరిసే పూవులదేరూపం?

అది నా కంటికి శూన్యం

మనసున కొలువై మమతల నెలవై వెలసిన దేవిది ఏ రూపం?

నా కన్నులు చూడని రూపం గుడిలో దేవత ప్రతిరూపం

నీ రూపం అపురూపం||

★★★★★★

ఎవరి రాకతో గళమున పాటల ఏరువాక సాగేనో

ఆ వసంత మాసపు కుల గోత్రాలను ఎల కోయిల అడిగేనా?

ఎవరి పిలుపుతో పులకరించి పురివిప్పి తనువు ఊగేనో

ఆ తొలకరి మేఘపు గుణగణాలకై నెమలి వెదుకులాడేనా

నా కన్నులు చూడని రూపం గుడిలో దేవత ప్రతిరూపం

నీ రూపం అపురూపం ||

★★★★★★★

ప్రాణం పుట్టుక ప్రాణికి తెలియాలా

గానం పుట్టుక గాత్రం చూడాలా

వెదురును మురళిగ మలచి

నాలో జీవన నాదం పలికిన నీవే నా పాణ స్పందన

నీకే నా హృదయ నివేదన

మనసున కొలువై మమతల నెలవై వెలసిన దేవిది ఏ రూపం?

నా కన్నులు చూడని రూపం గుడిలో దేవత ప్రతిరూపం

నీ రూపం అపురూపం ||

(సిరివెన్నెల చిత్రానికి కె.వి. మహదేవన్ సంగీత సారథ్యంలో బాలు పాడినది)

సిరివెన్నెల సినిమా నిర్మాణంలో ఉన్నంత కాలం విశ్వనాథ్‌గారితోనే వున్నాను. ప్రతి నిత్యం కథా చర్చ. గొప్ప సంగీతకళాకారుడైన గుడ్డి వాడు, గొప్ప చిత్రకారిణి, అయిన మూగ యువతి, తనకు తెలియకుండానే మట్టిలో మాణిక్యంలాంటి ఆ కళాకారుడు, సంగీత గగనతలాన స్వరభాస్కరిడై ప్రకాశించడానికి ప్రేరణ కలిగించిన ఒక విశృంఖల జీవి అయిన మరో యువతి.

ఈ పాత్రల మధ్య ఎన్నో సంక్లిష్టమైన సన్నివేశాలు! అనుక్షణం కె. విశ్వనాధ్ గారి తపన, ఆరాటం గమనిస్తుండేవాణ్ణి. అప్పటికప్పుడు స్ఫురించిన భావాన్ని రాసి ఆయనకు చూపిస్తూ ఉండేవాణ్ణి. అలా, ఆ కథా చర్చలు జరిగినంతకాలం దాదాపు ఇరవై అయిదు, ముప్పై పాటలు రాశాను.

"ఈ గాలి..., మెరిసే తారలదేరూపం.. చినుకు,చినుకు...., పొలిమేరలు దాటిపోతున్నా... పాటల్లో ఆ కథానాయకుడీ పాత్రని దృష్టిలో ఉంచుకుని, భావాన్ని కవితాత్మకంగానూ, భాషని సరళంగానూ వాడాను. కన్నెమనసు... అంటూ సుహాసిని పాత్రకి పాట రాసినప్పుడు ఆమె విద్యావతి కనుక కొంత పై స్థాయి వాడాను.

"చందమామ రావే!" పాట రాసేటప్పుడు ఆ పాట, చిన్నపిల్లపరంగా వస్తుంది కనగ భాషలోనూ, భావంలోనూ ఆ లాలిత్యం. ఈ పాటలో ఇంకో విశేషం ఉంది. ఆ పాప కూడా చూపు లేనిదే. వెన్నెల్లో బృందావనం చూపించమని మారాం చేస్తుంది. ఎలా చూపించడం? నే చూపిస్తాను అని ఆ పాపకి హామీ ఇచ్చిన హరిప్రసాద్ తను కబోది కానీ, అతను మనో నేత్రంతో మామూలు మనుషులు చూడలేనివి కూడా చూడగలడు. ఆ అనుభూతిని పిల్లంగ్రోవిలో పోసి, ఇతరులకు కూడా చూపించగలడు.

విశ్వనాథ్‌గారు కె.వి.మహదేవన్‌గారితో అన్నారు. "మామా! (కె.వి.మహదేవన్ గార్ని సినిమా పరిశ్రమ ఆత్మీయంగా మామా! అని పిలుస్తుంది) బెథోవిన్ మూన్ లైట్ సింఫనీ గురించి మీరు వినే వుంటారు! నాకు వెన్నెల ఎలా వుంటుందో చూడలని ఉంది అని అడిగిన ఒక పుట్టు గుడ్డి వాడికి వెన్నెలను చూసిన అనుభూతి కలిగించాడట ఆయన ఆ సింఫనీతో. ఆ పాప, నాకిప్పుడే వెన్నెల్లో బృందావనం చూడాలని వుంది అని మారాం చేస్తోంది. అదింకా సూర్యుడు అస్తమించని వేళ. సరిగ్గ ఇప్పుడే అలాంటి సమయం. బైట ఎండ కాస్తోంది. మేమంతా కళ్ళు మూసుకుంటాం. మీరు ఏదేనా ఒక బాణి ఆలపించండి. అది వింటూ ఉంటే మాకు వెన్నెల్లో విహరిస్తున్న అనుభూతి కావాలి!" అని

ఓ పావుగంటలో శ్రీ కె.వి.మహదేవన్‌గారు, (చంద్రకౌశ్ రాగంలో అనుకుంటా నాకు రాగాలసంగతి అట్టే తెలీదు) ఓ ట్యూను అన్నారు. ఆ గదిలో కూర్చున్న మా అందరికీ (దాదాపు ఓ పదిమంది వున్నాం) ఆ ట్యూన్ వింటూ కళ్ళు మూసుకుంటే నిజంగా విశ్వనాథ్‌గారు అడిగిన అనుభుతే కలిగింది.

అప్పుడూ విశ్వనాథ్‌గారు నాతో "శాస్త్రిగారూ! మనందరికీ ఎలాంటి అనుభూతి కలిగిందో అలాంటిదే ఆ పాపకి కూడా కలుగుతుంది. వెన్నెల్లో ఉన్నట్టు. సో, చిన్నపిల్ల కనుక, మనలా పెద్దపెద్ద మాటలేవి అనదు కనక, మీరు పల్లవి ఏమీ రాయకండి.వెన్నెల అనగానే చిన్న పిల్లలకి, అమ్మపాడే చందమామరావే! అదే మన పల్లవి"

"ఇక చరణానికి రండి. చ....చందమామరావే! జా..... జాబిల్లిరావే! కొ.....కొండనెక్కి రావే! గో.....గోగుపూలు తేవే! ఆ గ్యాప్స్ లో ఏం రాస్తారో రాయండి!"

రాసాను.

"ఇప్పుడు వెన్నెల్లో బృందావనం చూస్తున్న ఫీలింగ్ వున్న ఆ పాపకి, ఎవరైనా 'బృందావనం గురించి ఎలా చెబుతారో ఏంచెబుతారో అద్ రెండో చరణంగా రాయండి! ఆ చరణం వినగానే ఆ పాపకి 'కృష్ణా ముకుందా మురారే!' అని తాను విన్న పాట అనాలనిపిస్తుంది. అంటుంది" అన్నారు.

"మునిజన మానస...." అంటూ చరణం రాసేసాను. పాట అయిపోయింది. కానీ నాకు చిన్న అసంతృప్తి మిగిలిపోయింది. హరిప్రసాద్ వంశీనాదంతో ఆ పాపకి వెన్నెల ఫీలింగైతే వచ్చిందిగాని, వెన్నెలకీ బృందావనానికి లింకు ఎలా పెట్టడం? అలా లింకు పెట్టే చరణం ఈ రెండు చరణాల మధ్య పెడితే పాటకి పరిపూర్ణత వస్తుంది అనిపించింది.

ఓ వెన్నెలా! నువు "నందనందనుడి వంశీనాదము విన్నవటగా" అంటూ చరణం రాసి విశ్వనాథ్ గార్కి చూపించాను. ఆయన సంతోషించారు. కానీ, చిత్రం నిడివి సమస్య వల్ల ఆ రెండో చరణం వాడలేదు, అది కూడా ఇక్కడ రాస్తున్నాను.

ఇక "ఆదిభిక్షువు" మరో అనుభవం. నంది హిల్స్ లో "సిరివెన్నెల" షూటింగవుతోంది. పగలంతా విశ్వనాధ్ గారు షూటింగ్ లో వుండేవారు. సాయంత్రం నేను, సంభాషణా రచయిత ఆకెళ్ళ, సాయినాధ్ ఇతరులతో మర్నాటి కథాంశాల గురించి రాత్రి పది గం. వరకు చర్చ. ఆ చర్చలకనుగుణంగా ఆ మర్నాడు పగలంతా నేను ఏవేవో పాటలు రాస్తూ వుండడం.

నందిహిల్స్ మీద ఓ శివాలయం వుంది. ఎవరూ వుండరు. ఓ రోజు ఉదయం పదిగంటలు వేళ యూనిట్ అందరూ దూరంగా షూటింగ్ లో వుండగా, ఒక్కణ్ణే శివాలయంలో నందీశ్వరుడీ పక్కన మఠం వేసుకుని శివయ్యని చూస్తూ కూర్చున్నాను. లోపల్నుంచి పాతాళగంగ పొంగుకొచ్చినట్టు ఆదిభిక్షువు పాట ఓ ఆరేడు చరణాల్తో వచ్చింది.

సాయంత్రం ఆ పాట విని విశ్వనాధ్ గారు బోళా శంకరుళ్ళా ఉప్పొంగి పోయి, " ఈ పాట కోసం సన్నివేశం సృష్టిస్తాను" అన్నారు.

ఇక "ప్రకృతికాంతకు" అన్న పాటకి ఎంత యాతనకి గురయ్యామో మాటల్లో చెప్పడం కుదరదు.

" సిరివెన్నెల" కథాంశం అంతా ఆ పాటలో చెప్పాలి. " నువ్వు నాతో పాటు వస్తే, నీకు ఈ సృష్టిలోని ప్రకృతిలోని ఎన్నెన్నో రహస్యాలు సౌందర్యాలు పరిచయం చేస్తాను. అవి నువ్వు "చూడ" గలవు. అప్పుడు నీ కళ మరింత పరిణితి చెందుతుంది." అని హరిప్రసాద్ ని తనతో తీసుకువెళ్ళిన మూన్ మూన్ సేన్ పాత్ర, అతనికి ఏయే అంశాలు ఎలా "చూపించింది"? "దేహస్పర్శ" ద్వారా అతని "చర్మానికి" ఎలాంటి "కళ్ళు" అతికించింది" ? తనలోని ప్రకృతి తత్త్వమైన "స్త్రీత్వం" ద్వారా అతనిలోని "పురుష"నికి ఎలాంటి "మెలకువ" ఎలాంటి "కదలిక" కలిగించింది? తద్వారా అతను ఇన్నేళ్ళుగా రోజూ పరిచయమైన ఉదయం, మధ్యాహ్నం, సాయంత్రం,

గాలి, ఎండ, వాన, చలి, అలల చప్పుడు, జలపాతం హోరు, సెలయేటి పరుగు, బండరాల కరుకుతనం వీటన్నిటిలోనూ ఇంత వరకూ తెలియని ఏ "కొత్తదనం""చూస్తాడు?" ఎలా చూస్తాడు?"

ఇదే ఆ పాటలో చెప్పాల్సిన అంశం. అది సవ్యంగా చెప్పగలిగితే, అలాంటి "చూపు" ద్వారా అతను పొందిన అనుభూతిని తన కళలోకి మలుచుకొని గొప్ప విద్వాంసుడు అయిపోయేడు అని చెప్పడం కన్విన్సింగ్ గా వుంటుంది.

దాదాపు పదిహేనూ ఇరవై రోజులపాటు ఉదయము మధ్యాహ్నము శ్రీ కె.వి.మహదేవన్ గారు, పుహళేంది గారు, విశ్వనాథ్ గారు, నిర్మాతలు, ఇతరులు కూర్చోవడం నేను వివిధరకాలుగా రాస్తూ ఉండడం... మళ్ళీ మర్నాడు దాదాపు నలభై, ఏభై విధాలుగా రాశాను.

పదిహేను రోజుల తర్వాత... "ప్రకృతికాంతకు ఎన్నెన్ని హోయలూ.." అన్న ఊహ తగిలింది. సరిగ్గ అరగంటలో పాట పూర్తిగా రాయడం, విశ్వనాథ్ గారు ఓకే చెయ్యడం, మామ ట్యూన్ చెయ్యడం అన్నీ అయిపోయాయి.

"ప్రాణం పుట్టుక ప్రాణికి తెలియాలా?" (మనసున కొలువై) "ఎవరి రాకతో గళమున పాటల ఏరువాక సాగేనో.." లాంటి భావాలు, ఎస్.పి. బాలసుబ్రహ్మణ్యం గారికి ఎంత ప్రియమైనవో!

ఇంకో విచిత్రం ఏంటంటే, సరిగ్గ 14 సంవత్సరాల తర్వాత "పెళ్ళి పందిరి" అనే సినిమాలో. డైరెక్టర్ కోడి రామకృష్ణగారు సరిగ్గా "ప్రకృతికాంతకు" లాంటి సన్నివేశాన్ని వివరించి, ఒక అంధురాలికి ఆమె ప్రియుడు, ఈ ప్రపంచాన్ని రంగుల్ని, సమయాన్ని, ఎలా "చూపించేడో" రాయమన్నారు. వందేమాతరం శ్రీనివాస్ స్వరపరచిన ఆ పాట "నేస్తమా! ఇద్దరి లోకం ఒకటే లేవమ్మ" ఈ భావతరంగాల్లో మరో చోట మీకు ఎదురవుతుంది.

(కొనసాగింపు వచ్చే సంచికలో)

COMMENTS